

Osnovne informacije o projektu *CRO Laudato si' – O brizi za naš dom*

Projekt *CRO Laudato si' – O brizi za naš dom* prijavljen je na Hrvatsko katoličko sveučilište (HKS) početkom listopada 2019. godine, a odobren je 28. studenog 2019. godine. Projekt se odvija uz suradnju s Hrvatskim nacionalnim bratstvom Franjevačkog svjetovnog reda (OFS) i Franjevačkom mladeži u Hrvatskoj. Franjevački svjetovni red prihvatio je projekt na sjednici Nacionalnog vijeća koja je održana 21. rujna 2019. godine, a predstavljen je na VII. Nacionalnom kapitulu OFS-a u Samoboru 13. listopada 2019. godine.

Vrijeme trajanja projekta

Projekt *CRO Laudato si' – O brizi za naš dom* – skraćenog naziva CROLAUDATOSI' – će započeti **u utorak 10. prosinca 2019. godine**, a završit će Međunarodnom znanstveno-stručnom konferencijom na Hrvatskom katoličkom sveučilištu **krajem studenog ili početkom prosinca 2020. godine**.

Kako i zašto je projekt CROLAUDATOSI' nastao?

Projekt je nastao u suradnji Hrvatskog katoličkog sveučilišta i Franjevačkog svjetovnog reda kako bi se u djelo provodio nauk Katoličke Crkve o odnosu čovjeka prema Bogu, drugim ljudima i svijetu (okolišu), a posebice nauk Katoličke Crkve iznesen u enciklici pape Franje *Laudato si'. O brizi za zajednički dom* (2015.).

Čime je nadahnut projekt?

Projekt je nadahnut Učiteljstvom Katoličke Crkve koje je, na čelu s rimskim prvosvećenicima, počevši od Pavla VI., preko sv. Ivana Pavla II., Benedikta XVI. i pape Franje, pozvalo katolike i sve ljude dobre volje da rade na rješavanju moralne krize čovjeka koja za posljedicu ima ekološku krizu. O tome opširno piše papa Franjo na tragu svojih prethodnika u enciklici *Laudato si'. O brizi za zajednički dom*. (2015.)

Također, projekt je nadahnut Franjom Asiškim, svecem zaštitnikom projekta CROLAUDATOSI', koji je, obuzet stvarnošću novog života u Kristu, "vidio" uključenost svih stvorenja u Božji naum spasenja. Doista „i stvorenje će se osloboditi robovanja pokvarljivosti da sudjeluje u slobodi i slavi djece Božje. (...) sve stvorenje zajedno uzdiše i muči se u porođajnim bolima sve do sada.“ (Rim 8,21-22) . Zajedno sa stvorenjima „i mi koji imamo prvine Duha, i mi u sebi uzdišemo iščekujući posinstvo, otkupljenje svoga tijela“ (Rim 8, 23). Sv. Franjo, manji brat iz Asiza, je jedan od najizvršnijih svetaca Katoličke Crkve koji je u svojem životu uspješno, na temelju evanđelja, uspostavio neraskidivo jedinstvo između brige za sve stvoreno i brige za

siromašne, gubave, bolesne i odbačene. Papa Franjo na sljedeći način ističe važnost asiškog Siromaška:

„Vjerujem da je Franjo primjer par excellence brige za ono što je slabo i jedne cjelovite ekologije, življene s radošću i vjerodostojno. On je svetac zaštitnik svih onih koji proučavaju i rade na području ekologije, i vrlo je omiljen također među nekršćanima. Pokazao je posebnu brigu za Božje stvaranje i za najsiromašnije i odbačene. ...

U njemu se vidi u kojoj su mjeri neraskidivo povezani briga za prirodu, pravednost prema siromašnima, zauzimanje za društvo i unutarjni mir.“ (Enciklika *Laudato si'*. O brizi za zajednički dom. 2015.)

Uz sv. Franju, zaštitnika Projekta, je sv. Martin, svetac su-zaštitnik, koji je, između ostaloga, i zaštitnik siromašnih, prosjaka i putnika. Svojom poznatom gestom, kada je mačem rasjekao svoj vojnički plašt i podario ga siromahu, i svojim životom ostavio je primjer skrbi za siromašne. Izabiranjem sv. Franje Asiškog za zaštitnika projekta CROLAUDATOSI' i sv. Martina za njegova su-zaštitnika želimo istaknuti kako je briga za okoliš neraskidivo povezana s brigom za čovjeka, a posebice s brigom za marginalizirane i siromašne.

Načela projekta CROLAUDATOSI'

Cjelokupni projekt CROLAUDATOSI', sve projektne aktivnosti i znanstvena istraživanja, vode se i poštuju sljedeća načela:

1. Načelo utemeljenosti na nauku Učiteljstva Katoličke Crkve.

Projekt CROLAUDATOSI' utemeljen je na nauku Učiteljstva Katoličke Crkve. Sve projektne aktivnosti, poticaji i ideje utemeljene su na nauku Učiteljstva Katoličke Crkve u odnosu prema pitanju ekološke krize.

Papa Pavao VI. u svojim govorima i apostolskom pismu *Osamdeseta obljetnica* (1971.) piše kako „nepromišljenim iskorištavanjem prirodnih dobara, čovjek riskira da je uništi te riskira da i sam postane žrtvom tog srozavanja“ (*Osamdeseta obljetnica*, br. 21, 1971.).

Sveti papa Ivan Pavao II. također u brojnim svojim govorima, a posebice u enciklikama *Socijalna skrb* (1987.) i enciklici *Stota godina* (1991.), potiče na brigu za okoliš. On smatra kako se „premalom nastoji oko održavanja moralnih uvjeta autentične ljudske ekologije (Enciklika *Stota godina*, br. 38, 1991.)“ te da „svaka promjena svijeta zahtijeva duboku promjenu stilova života, modela proizvodnje i potrošnje“ (Enciklika *Stota godina*, br. 58, 1991.), a u katehezi 17. siječnja 2001. godine poziva na globalno ekološko obraćenje.

Papa Franjo u enciklici *Laudato si'*. *O brizi za zajednički dom* (2015.) sintetizira dosadašnji nauk Učiteljstva Katoličke Crkve pozivajući sve katolike, ali i sve ljude, na „ekološko obraćenje“ (br. 216 - 221.) i „novi stil života“ (br. 203-208).

2. Načelo povezanosti ekološke krize s krizom čovjeka.

Ekološka kriza je kriza čovjeka. Ona je posljedica moralne krize čovjeka. Stavljajući u središte života tehnički i ekonomski napredak, suvremeni se čovjek izložio opasnosti nepoštivanja dostojanstva ljudske osobe i stvorenoga svijeta. Apsolutni primat tehničkog i ekonomskog napretka uzrokuje potrošački način života koji čovjeku skriva istinske moralne i vjerske vrednote. Čemu vodi potrošački način života? Papa Franjo odgovara: „Opsjednutost konzumerističkim načinom života može dovesti samo do nasilja i međusobnog uništenja.“ (Enciklika *Laudato si'*. *O brizi za zajednički dom*, br. 204, 2015.)

No, izlaz iz krize nalazi se u obnovi čovjeka nadilaženjem vlastitoga individualizma opterećenog konzumerizmom, tj. „odbacivanjem samoživosti i zaokupljenosti samim sobom“ (Enciklika *Laudato si'*. *O brizi za zajednički dom*, br. 208, 2015.)

Dakle, osnovni poticaj za rješavanje ekoloških problema jest u tome da se želi sudjelovati u rješavanju krize morala čovjeka.

3. Briga za okoliš podrazumijeva brigu za dostojanstvo svake ljudske osobe (od začeca do prirodne smrti).

Sv. Franjo Asiški je najsvjetliji primjer kako su ljubav prema Bogu, ljubav prema siromasima i ljubav prema prirodi, koja je Božji dar, usko povezani. Briga za okoliš istodobno podrazumijeva ljubav prema Bogu i brigu za ljude pokraj nas koji rade ili žive u uvjetima što narušavaju njihovo ljudsko dostojanstvo, također i brigu za one čiji je život ugrožen. *Kompendij Socijalnog nauka Crkve* ističe povezanost odnosa Boga, čovjeka i svijeta na sljedeći način:

„Odnos čovjeka sa svijetom sastavni je element ljudskog identiteta. Riječ je o odnosu što se rađa kao plod još dubljega odnosa čovjeka s Bogom. Gospodin je htio ljudsku osobu za svojega sugovornika: samo u dijalogu s Bogom ljudsko stvorenje pronalazi svoju istinu, iz koje izvlači nadahnuće i norme za planiranje budućnosti svijeta, vrta što mu ga je Bog dao kako bi ga obrađivao i čuvao (usp. Post 2, 15)“ (*Kompendij Socijalnog nauka Crkve*, br. 452, 2004.).

Stoga, cjelokupnim projektom želimo promicati neraskidivu vezu između Boga, čovjeka i svijeta te poštivanje ljudskog dostojanstva svake osobe, što je neodvojivo povezano s poštivanjem svijeta u kojem živimo i s brigom za okoliš.

Glavni cilj projekta

Ukazati na važnost enciklike pape Franje *Laudato si'*. *O brizi za zajednički dom* (2015.) i, slijedeći upute navedene u samoj enciklici, potaknuti članove Franjevačkog svjetovnog reda i sve zainteresirane na projektne aktivnosti koje su predviđene u projektu.

Opis projekta

Projekt se sastoji od dva dijela: znanstvenog istraživanja i provođenja projektnih aktivnosti. Oba ova dijela projekta su međusobno komplementarna te zajedno čine projektnu cjelinu kojom se želi postići ostvarivanje ciljeva projekta.

Prvi dio projekta sastoji se od dva znanstvena istraživanja. Prvo znanstveno istraživanje želi putem više anketnih upitnika – vrlo kratkih za ispunjavanje - ispitati u kojoj su se mjeri ispitanici odazvali na provođenje projektnih aktivnosti i koliko su u tome bili uspješni. Drugo znanstveno istraživanje će među ispitanicima istražiti informiranost i poznavanje ekoloških problema, enciklike *Laudato si'* te stavove o spremnosti na promjene navikâ kojima se može pripomoći očuvanju okoliša.

Drugi dio projekta sastoji se od provođenja ukupno šest projektnih aktivnosti: poštivanja neradne nedjelje (12.12. 2019. do kraja siječnja 2020.), štednja energije za grijanje kućanstava (veljača 2020.), izbjegavanje bacanja hrane (ožujak 2020.), štednja vode (travanj 2020.), štednja električne energije (svibanj 2020.) i izbjegavanje uporabe plastike (lipanj 2020.).

Rezultati znanstvenog istraživanja i projektnih aktivnosti će se predstaviti na međunarodnoj znanstveno-stručnoj konferenciji na Hrvatskom katoličkom sveučilištu krajem studenoga ili početkom prosinca 2020. godine.

Provođenje aktivnosti u projektu

Glavna projektna platforma je Facebook stranica koja će se aktivirati 10. prosinca, kada projekt započinje. Na toj stranici će biti sve obavijesti i sve upute o provođenju projekta.

Osim Facebook stranice, upute će se moći dobiti i internetskom poštom.

Na Facebook stranici će se za svaku projektnu aktivnost dati upute za provođenje. Na njoj će se objavljivati razne obavijesti, vijesti te videouradci s You Tube kanala projekta. Te će se upute, uobličene u plakat, moći skinuti s Facebook stranice ukoliko ih netko želi, u dogovoru sa svojim bratstvom i župnikom, isprintati te staviti na neko od mjesta oglašavanja bratstva ili župe.

Na kraju svake pojedine aktivnosti ispunjavat će se anketni upitnik u trajanju od oko tri minute kojim će se ispitati uspješnost u provođenju aktivnosti. Link za pristup anketnom upitniku će biti dostupan na Facebook stranici projekta.

Drugo znanstveno istraživanje započet će 15. veljače i trajat će do 31. travnja. Ono će biti dostupno na Facebook stranici. U dogovoru s mjesnim bratstvima ova anketa provodit će se za one koji nemaju Internet i ne služe se računalima ili mobitelima, putem tehnike „papir-olovka“ – za one koji nemaju internet i ne služe se računalima ili mobitelima. Sve one koji žele sudjelovati u anketiranju osoba koje se ne služe

računalima molimo da se jave na internetsku poštu projekta kako bismo organizirali provedbu anketiranja s anketarima.

Kako sudjelovati u projektu?

1. Facebook stranicu projekta Crolaudatosi' zatraži da ti bude „prijatelj“.
2. Na stranici slijedi upute koje pojašnjavaju kako da sudjeluješ u projektu. Pokušaj ih provesti u djelo.
3. Redovito prati objave na Facebook stranici projekta.
4. Ispuni anketni upitnik u svrhu znanstvenog istraživanja koji će se nalaziti na Facebook stranici i proslijedi ga svojim prijateljima i poznanicima da ga ispune. Ispuni svaki anketni upitnik koji će se nalaziti na stranici projekta. U prosincu i siječnju će biti ukupno šest anketa, a u svakom sljedećem mjesecu po jedna anketa kojom će se ispitati koliko ste uspješno provodili projekt.
5. Ispuni veliku anketu (trajanje: do 15 minuta) koja će biti dostupna na Facebook stranici od 15. veljače 2020. godine do 30. travnja 2020. godine. Proslijedi i ovu anketu svojim prijateljima i poznanicima. Ukoliko želiš, javi se da budeš anketar kako bi pomogao prikupiti podatke od onih osoba koja nemaju internet i ne služe se računalima.
6. Samoinicijativno organiziraj u svojem bratstvu i lokalnoj zajednici neku aktivnost kojom će se ili pomoći potrebitima ili izvoditi neke aktivnosti vezane uz očuvanje okoliša.

Molimo da svaku aktivnost najavite našem projektnom timu kako bismo vam – ukoliko bude potrebno – i mi pomogli u izvođenju aktivnosti. Aktivnosti mogu biti različite. Na primjer: u bilo kojem mjesecu trajanja projekta posjet starijima i bolesnima, kako bi se istaknulo da je briga za okoliš neodvojiva od brige za čovjeka, skupljanje različitih potrepština za siromašne u lokalnoj zajednici, poticanje na provođenje bilo koje od gore navedenih projektnih aktivnosti (štednja vode, izbjegavanje uporabe plastike itd.) u za to predviđenim mjesecima.
7. Ukoliko se odlučite da nastupite u tiskanim ili elektroničkim medijima, molimo da nas o tome obavijestite kako bismo vam pomogli u pripremi za nastup. Pritom vas molimo da, ako nastupate kao provoditelj ovoga projekta, poštujuete u svojim izjavama projektna načela ili da se, ako nastupate kao pojedinac izvan ovoga projekta, jasno ogradite da ne nastupate u ime projekta.
8. Ukoliko se odlučite organizirati neku akciju u svome bratstvu, molimo vas da nam u poruci na Facebook ili e-poštom pošaljete vijest i fotografije o pojedinoj aktivnosti kako bismo vašu aktivnost stavili na Facebook stranicu. Time ćemo zajedno potaknuti

ostale pojedince da provode projektne aktivnosti. Također, ukoliko želite, možete napraviti i videoprilog o projektu. Nije nužno da on bude profesionalno napravljen.

U želji da ovaj projekt bude uspješan preporučam njegovo provođenje u Vaše molitve!

Mir i dobro!

Za projektni tim:

Zagreb, 3. prosinca 2019. godine

doc.dr.sc. Zoran Turza, Voditelj projekta

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Zoran Turza', is written below the printed name.